

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/12/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6922200037
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dzúriková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6922200037.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a členov senátu JUDr. Anny Snopčokovej a JUDr. Jána Auxta, v právnej veci účastníkov konania - manželov: H. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. XXX, P., štátny občan SR, právne zastúpený JUDr. Jánom Čipkom, advokátom, so sídlom Partizánska 197, Hnúšťa a K. Z., rod. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. XXX, P., štátna občianka SR, o návrhu H. Z. na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletému R. Z., nar. XX. XX. XXXX, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Rimavskej Sobote, o odvolaní matky maloletého proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 10P/1/2022 - 73 zo dňa 08. 02. 2022, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 10P/1/2022 - 73 zo dňa 08. 02. 2022 v napadnutých výrokoch II., III., IV., V., VI., VII. **p o t v r d z u j e .**
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á p r á v o** na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo aj „okresný súd“) výrokom I. manželstvo účastníkov konania H. Z., nar. XX. XX. XXXX, a K. Z., rod. K., nar. XX. XX. XXXX, uzavreté dňa XX. XX. XXXX v K. Bani, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Rimavská Baňa, vo zväzku 4, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom X rozviedol. Výrokom II. súd určil, že maloletý R. Z., nar. XX. XX. XXXX, sa na čas po rozvode zveruje do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorí budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Výrokom III. súd vyslovil, že výživné na maloletého R. Z. neurčuje. Výrokom IV. súd rozhodol, že otec je oprávnený mať maloletého v osobnej starostlivosti každý nepárny týždeň od soboty od 10.00 h, kedy si maloletého prevezme v mieste bydliska matky, do 10.00 h soboty nasledujúceho týždňa. Výrokom V. súd vyslovil, že matka je oprávnená mať maloletého v osobnej starostlivosti každý párny týždeň od soboty od 10.00 h, kedy si maloletého prevezme v mieste bydliska otca, do 10:00 h soboty nasledujúceho týždňa. Výrokom VI. súd vyslovil, že styk rodičov s maloletým dieťaťom neupravuje. Výrokom VII. súd rozhodol o trovách konania pred súdom prvej inštancie tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu.

2. V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že navrhovateľ podal na súd návrh, ktorým sa domáhal rozvodu manželstva a úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode. V návrhu uviedol, že zlom v ich vzťahu nastal po úraze, ktorý utrpela jeho manželka v júli 2021, od toho obdobia sa nevenovala domácnosti, ani vareniu, prestalo ju čokoľvek baviť a zaujímať. Ani sedenia u psychologičky nezmenili postoje manželky k spoločnému životu, celý čas na navrhovateľa a jeho otázky reaguje podráždene, nestará sa o domácnosť a najmä zanedbávala starostlivosť o ich syna. Manželstvo už neplní svoj účel, medzi manželmi došlo k vážnemu rozvratu vzťahov. Napriek tomu, že naďalej vedú spoločnú domácnosť, navrhovateľ už nemal záujem zotrvať v nefunkčnom a

formálnom manželstve, lebo toto nedáva predpoklad zdravého vývoja ich syna a zásadným spôsobom obmedzuje navrhovateľa pri napĺňaní jeho predstáv o živote. Navrhovateľ akceptoval úlohu matky v živote ich spoločného syna, uviedol, že spoločný syn má svoju mamu rád a pre riadny vývoj potrebuje starostlivosť obidvoch rodičov, preto ak bude preukázané, že je manželka schopná sa o syna postarať, nemá námietky, aby po dohode rodičov bol ich syn zverený do ich striedavej osobnej starostlivosti.

3. V ďalšom obsahu odôvodnenia súd konštatoval vyjadrenia matky k návrhu navrhovateľa a kolízneho opatrovníka a konštatoval vykonané dokazovanie vo veci a závery z neho vyplývajúce. Na vec súd aplikoval ust. § 23, § 24, § 62, ods. 6 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a tiež článok 5 základných zásad zákona o rodine. Uviedol, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že v danom prípade sú podmienky pre rozvod manželstva účastníkov podľa § 23 zákona o rodine splnené. Napriek tomu, že manželia stále bývajú v jednej domácnosti, snažia sa neprenášať vzájomné negatívne emócie na maloletého R. a žijú v prostredí vzájomnej úcty, vzťahy medzi manželmi sú aj za tohto stavu tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia, preto súd návrhu vyhovel a manželstvo účastníkov konania rozviedol. Súd mal za preukázané, že medzi manželmi je narušená komunikácia, čo konštatoval aj kolízny opatrovník po vykonaní pohovoru s účastníkmi konania, samotná manželka navrhovateľa, ktorá síce manželstvo nepovažuje vôbec za rozvrátené, avšak uviedla, že absolvovali sedenia v psychologickkej poradni Dr. R. v Lučenci, pričom podľa manželky navrhovateľa uvedené malo význam, lebo prebrali mnohé veci z ich manželstva. Navrhovateľ uviedol, že v prípade rozvodu očakáva, že sa manželka z domu jeho rodičov odsťahuje, pričom za uvedenej situácie súd konštatoval, že od manželov už nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia.

4. Ďalej súd uviedol, že podľa § 24 ods. 2 zákona o rodine upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode a určil, že maloletý R. Z. sa na čas po rozvode zveruje do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorí budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd vykonaným dokazovaním zistil, že obidvaja rodičia sú plne spôsobilí dieťa vychovávať, obidvaja majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem, pričom navrhovateľ súhlasil so striedavou osobnou starostlivosťou. Súd dospel k záveru, že striedavá osobná starostlivosť o maloletého je v jeho plnom záujme, nakoľko takto budú lepšie zaistené potreby dieťaťa. Manželia v súčasnosti bývajú v jednej domácnosti, maloletý je ešte v útlom veku a i podľa kolízneho opatrovníka citovo silno inklinuje k obidvom rodičom, obidvaja rodičia sa vedia o neho postarať, pričom súd mal z vykonaného dokazovania preukázanú vzájomnú toleranciu, vyspelosť a dobrú vôľu rodičov pri výchove maloletého dieťaťa, schopnosť komunikácie a spolupráce rodičov pri výchove maloletého, pričom rodičia nezapájajú dieťa do svojich vzájomných problémov. Nebolo by preto v záujme maloletého, aby bol zverený do osobnej starostlivosti len jedného z rodičov, nakoľko by mohli byť v tomto útlom veku maloletého zásadným spôsobom narušené jeho citové väzby k druhému rodičovi. Ďalej súd vyslovil, že vzhľadom k tomu, že rodičia maloletého žijú v súčasnosti v spoločnej domácnosti, styk rodičov s maloletým dieťaťom neupravil. Súčasne súd podľa § 62 ods. 6 zákona o rodine vyslovil, že výživné na maloletého R. Z. neurčuje, a to z dôvodu, že maloletý bol zverený do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ktorých trvanie striedavej osobnej starostlivosti bolo určené rovnakým časovým obdobím. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 CMP.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka maloletého dieťaťa bez uvedenia odvolacích dôvodov v zmysle § 365 CSP. Uviedla, že nesúhlasí s rozhodnutím súdu, že maloletý syn sa na čas po rozvode zveruje do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorí budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Má za to, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nakoľko bol v podstatnej miere ovplyvnený navrhovateľom a jeho právnym zástupcom. Súd akceptoval len tvrdenia navrhovateľa a argumentom matky neprikladal žiadnu dôležitosť. Pri rozhodovaní o návrhu bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania s účastníkmi konania a zo strany súdu došlo k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu veci. Opätovne, tak ako vo svojich predchádzajúcich prednesoch a vyjadreniach, uviedla, že dôvody rozvodu zo strany navrhovateľa sú vykreslené jednostranne, nadnesené, nepravdivo, nefunkčnosť manželstva je dávaná v plnom rozsahu za vinu len jej. V celom návrhu však nie je ani zmienka o zmene povahy navrhovateľa a postoja k ich rodine, k ich manželskému spoluzitiu a má vážne podozrenie, že hlavným dôvodom rozchodu je iná žena. Práve vychádzajúc z týchto faktov, má matka záujem, aby sa o ich spoločného syna nestarali rodičia navrhovateľa, resp. cudzia žena, nakoľko doteraz sa navrhovateľ sám o ich spoločného syna nikdy nestaral. Má veľkú obavu z toho, že sa navrhovateľ sám o syna nebude

vedieť postarať a bude vyhľadávať pomoc predovšetkým jeho matky, t. j. starej mamy dieťaťa, resp. inej ženy. Predovšetkým z týchto dôvodov nesúhlasí so striedavou starostlivosťou. Zvýraznila tiež, že maloletý je v útlom veku 5 rokov, doteraz väčšinu času trávil len s matkou, je na ňu maximálne citovo naviazaný. V podstate od jeho narodenia sama vykonávala o neho bežnú rodičovskú starostlivosť, ako je varenie, hygiena, oblečenie, zábava, predškolské vzdelávanie a podobne. Navrhovateľ nie je schopný toto všetko okolo syna samostatne zabezpečovať. Jej tvrdenia vychádzajú z reálnej skutočnosti, že navrhovateľ je sám nesamostatný, maximálne naviazaný na svoju matku, väčšinu času trávil s ňou a nie s manželkou, nakoľko bývali v jednom dome s jeho rodičmi. Navrhovateľ je podľa názoru odvolateľky sociálne izolovaný, má zdravotné problémy nervového charakteru, bežné maličkosti ho vyvádajú z miery, nevie riešiť každodenné problémy, všetko sa snaží riešiť s rodičmi. Ďalej odvolateľka uviedla, že od 01. 02. 2022 je zamestnaná v Kooperative poisťovni, a. s., pobočka Rimavská Sobota, avšak po skúšobnej dobe bude preradená na pobočku do Hnúšte. Nebude finančne odkázaná na manžela. Po odsťahovaní sa od manžela bude i so synom žiť v rodinnom dome jej rodičov, ktorého sa po smrti jej otca stala spoluvlastníčkou a ktorý sa nachádza v blízkosti Hnúšte. Synovi v novom bývaní už zariaďuje vlastnú izbu s nábytkom, hračkami a všetkým, čo mal v ich spoločnej domácnosti s manželom. Rovnako, jej pracovný čas je usporiadaný tak, že bez akýchkoľvek problémov dokáže každodenne zabezpečiť účasť syna v škôlke. Rovnako vyjadrila, že je kedykoľvek ochotná a schopná dohodnúť sa na styku dieťaťa s jeho otcom. Je si plne vedomá, že prvoradým cieľom je ochrana záujmov dieťaťa v situácii partnerskej krízy. Forma striedavej starostlivosti by však nemala ignorovať vývinové potreby dieťaťa. Nakoľko má zato, že sa plnohodnotne podieľala na výchove a starostlivosti spoločného dieťaťa ona, navrhovateľova starostlivosť v značnej miere absentovala, navrhla prechodné obdobie postupného zblížovania sa navrhovateľa s dieťaťom a až následne primeranú formu striedavej starostlivosti, predovšetkým prihliadajúc na skutočnosť, aby časté striedanie nebolo pre syna traumatizujúce. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie „v časti striedavej starostlivosti a nasledujúcich“, t. j. v časti výroku II., III., IV., V., VI. rozsudku na základe § 388 Civilného sporového poriadku zmenil a rozhodol, že maloletý sa zveruje do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Ďalej navrhla, aby súd rozhodol, že otec maloletého je povinný prispievať na výživu maloletého syna sumou 150,- Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc právoplatnosťou rozsudku. O úprave styku otca s maloletým odvolateľka navrhla rozhodnúť tak, že otec je oprávnený stykať sa s maloletým synom bez obmedzenia, vždy po vzájomnej dohode s matkou maloletého.

6. Odvolanie matky maloletého bolo doručené navrhovateľovi - otcovi maloletého dieťaťa prostredníctvom právneho zástupcu dňa 08. 03. 2022 s možnosťou k uvedenému sa v lehote 10 dní vyjadriť.

7. Odvolanie matky maloletého bolo doručené kolíznemu opatrovníkovi dňa 07. 03. 2022 s možnosťou k uvedenému sa v lehote 10 dní vyjadriť.

8. K odvolaniu matky maloletého dieťaťa sa dňa 17. 03. 2022 vyjadril otec maloletého dieťaťa prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedol, že odvolanie manželky a matky maloletého dieťaťa nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny. Tvrdenia odvolateľky sú v značnom rozpore s realitou. Od pojednávania vykonaného vo veci dňa 08. 02. 2022 sa manželka už vôbec nestará o domácnosť, nevarí. V týždni, keď mal otec maloletého dieťaťa ranné zmeny, do spoločného bydliska prichádzala po 20.00 hodine, pričom zo škôlky syna vyzdvihol sám a sám sa o chlapca až do jej príchodu staral. V prípade, keď mal popoludňajšie zmeny, tak domov manželka prišla včasnšie, krátko po 17.00 h, avšak syna R. od jeho rodičov preberala najskôr po 19.00 h, stalo sa, že i po 20.00 h. Otec maloletého uviedol, že nie je pravdou, že by sa o maloletého nestaral. Naopak, maloletému venuje všetok svoj voľný čas, podporuje ho v tom, čo ho zaujíma a baví. Rovnako nie je pravdivé tvrdenie manželky v tom smere, že by dôvodom podania návrhu na rozvod manželstva mala byť iná žena. Manželka nechce pripustiť, že dôvodom na podanie návrhu na rozvod manželstva je jej nezáujem o spoločný život, apatia a strata záujmu o domácnosť a aj výchovu ich spoločného syna. Uviedol, že sám rieši svoje problémy v osobnom živote, je pritom prirodzené, že rôzne situácie v živote prekonzultuje, nechá si poradiť, avšak nakoniec rozhodnutie o riešení problémov je na ňom, preto poprel, že by bol sociálne izolovaný, mal zdravotné problémy nervového charakteru ako i to, že by nevedel riešiť každodenné problémy. V odvolaní ďalej matka maloletého tvrdí, že nie je potrebné upravovať styk so synom v prípade zmeny rozsudku, nakoľko je kedykoľvek ochotná a schopná sa s otcom dieťaťa dohodnúť. Uvedené nie je pravdou, matka maloletého dieťaťa nebola schopná sa s

otcom maloletého rozprávať ani o tom, že ich spoločného syna berie do Rimavského Brezova, kde po pojednávaní bola, okrem jedného, každý víkend. Stalo sa, že na stole otcovi maloletého nechala len strohý odkaz, kde sa so synom nachádza. Otec maloletého dieťaťa má za to, že striedavá starostlivosť je v najlepšom záujme ich spoločného syna. Ak celý život s ním otec žil v spoločnej domácnosti, považuje za nezmyselné tvrdenie manželky v tom smere, ak navrhuje akési prechodné obdobie postupného zblížovania otca so synom. Práve vyhovie návrhu manželky na zmenu rozsudku, podľa ktorého by syn mal byť zverený do jej osobnej starostlivosti, by logicky znamenalo, že sa dramaticky zasiahne do existujúcich a pevných vzťahov medzi ním a synom. Súd pritom o striedavej starostlivosti rozhodol i na návrh kolízneho opatrovníka. Otec preto samotné odvolanie považuje za akt trestu pre neho a v tej súvislosti i pre ich spoločného syna za to, že si vôbec dovoľil podať návrh na rozvod manželstva. Manželka - matka maloletého s otcom od podania návrhu na rozvod manželstva nemá záujem nič riešiť, takmer vôbec s otcom nekomunikuje. K samotnému rozhodnutiu otec maloletého uviedol, že súd prvej inštancie sa dôsledne vysporiadal s prednesenými tvrdeniami účastníkov konania, zabezpečenými dôkazmi, vec správne právne posúdil, skutkové zistenia súdu prvej inštancie vychádzajú z vykonaných dôkazov a výrok napadnutého rozsudku súd prvej inštancie náležite odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Z týchto dôvodov napadnutý rozsudok otec považuje za vecne správny a odkazuje na dôvody napadnutého rozhodnutia, s ktorými sa stotožňuje. Dôvody odvolania preukazujú, že matka nie je s napadnutým rozsudkom spokojná práve preto, že napadnuté výroky rozsudku nenapĺňajú jej predstavy, túžby a želania, a to napriek tomu, že sú v záujme ich spoločného syna a samotné odvolanie len odďaľuje konečné vyriešenie vecí. Otec maloletého preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a zároveň navrhol, aby odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

9. K odvolaniu matky maloletého dieťaťa sa podaním zo dňa 15. 03. 2022 vyjadril kolízny opatrovník. Uviedol, že v záujme preverovania objektívnej skutočnosti orgán SPODaSK v Rimavskej Sobote dňa 15. 03. 2022 previedol sociálne šetrenie v rodine maloletého dieťaťa na adrese J. XXX, P., pričom zistil, že matka sa v čase sociálneho prieskumu zdržiavala v Bratislave, kde absolvovala školenie. Pri šetrení bol prítomný iba otec maloletého dieťaťa, ktorý bol zo zamestnania telefonicky privolaný. Na základe zistených okolností orgán SPODaSK konštatoval, že rodičia aktuálne sú spôsobilí vzájomnej komunikácie a kooperácie v prípade realizácie stretnutia. Obidvaja sú schopní mať vo svojej starostlivosti maloletého, ale z hľadiska dieťaťa je do istej miery negatívne, že rodičia po rozvode budú žiť oddelene. Vzhľadom na súčasný stav je kooperácia medzi nimi riešiteľná a druhou skutočnosťou, ktorú treba brať do úvahy je to, že dieťa už od narodenia žije v tomto prostredí, je medzi nimi vybudované silné citové puto a rodičia ešte i v súčasnej dobe žijú spolu v spoločnej domácnosti. Kolízny opatrovník zároveň zdôraznil, že mal zistené, že „obaja rodičia chcú dieťa“. Kolízny opatrovník tak dospel k záveru, že dieťa v tomto rodinnom prostredí je dobre stabilizované, otec vo vzťahu k maloletému prezentuje zodpovedný prístup vo výchove a starostlivosti prejavuje snahu o to, aby sa mal čo najlepšie, preto striedavá výchova bude na prospech dieťaťa. Pri doplnení dokazovaní orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately dospel k záveru, že obaja rodičia majú pozitívny citový vzťah k svojmu synovi, a preto je v záujme dieťaťa, aby sa táto citová väzba medzi nimi posilňovala a naďalej pretrvávala, preto kolízny opatrovník navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu.

10. Vyjadrenie kolízneho opatrovníka a vyjadrenie otca maloletého dieťaťa k odvolaniu matky bolo doručené matke maloletého dieťaťa dňa 30. 03. 2022.

11. K vyjadreniu otca maloletého dieťaťa sa podaním zo dňa 04. 04. 2022 vyjadrila matka maloletého dieťaťa. Uviedla, že nie sú pravdivé tvrdenia navrhovateľa, že sa nestará o domácnosť, nevarí. Matka uviedla, že sa o domácnosť stará dôkladne ako aj pred rozvodom, varí, robí nákupy a ďalšie domáce práce. Taktiež sa svedomite stará i o spoločného syna, chodí s ním do škôlky ako i pre neho. Po dohode s manželom (otcom maloletého) sa striedajú pri vyzdvihnutí maloletého zo škôlky. Uviedla, že otec maloletého jej neustále odmieta dávať spoločného syna k starej mame do Rimavského Brezova, čo je cca 5 km od ich spoločného bydliska, ktoré bude novým bydliskom maloletého, keďže je nútená odsťahovať sa z ich doterajšieho bydliska. Otcovi maloletého musí neustále oznamovať, že idú k ich matke, že tam bude so R. i spať, s čím otec maloletého nikdy nesúhlasí. Matka maloletého sa snaží častejšie chodiť so synom do ich nového bydliska, aby si maloletý postupne zvykal a bolo pre neho samozrejmosťou, že idú domov. Otec maloletého vždy vie, kde sa maloletý nachádza, vždy o tom vedel. Pokiaľ mu to matka neoznámila osobne, tak mu to oznámila písomne. K tvrdeniu navrhovateľa, že sa v domácnosti o nič nestará a prichádza domov po 20.00 h, uviedla, že uvedené tvrdenie pravdivé

nie je. Párkrát sa stalo, že cestou z práce sa zastavila u svojej matky, avšak len z dôvodu, aby sm zariadila a pripravila pre ňu a maloletého nové bývanie. Stalo sa to len vtedy, keď bol maloletý s otcom, tento ho vyzdvihol aj zo škôlky, takže matka vedela, že syn je s jeho otcom. Otec maloletého od matky neustále vyžaduje, aby vedel o každej minúte, kde sa maloletý nachádza a taktiež to on musí schváliť. Pokiaľ však on odchádza s maloletým, napríklad „na východ“ k svojej rodine, uvedenú okolnosť matke dosiaľ nepovedal. Matka má za to, že otec ju i pred maloletým hodnotí v každej vete negatívne, len ona je povinná niečo konať, strpieť, poslúchať tak, ako to povie on, resp. tak, ako si to predstavuje otec maloletého. Takto je to i v prípade ich maloletého syna, a práve z tohto dôvodu je matka presvedčená, že by bolo na prospech ich syna, aby bol zverený do jej výlučnej opatery a s otcom sa stretával kedykoľvek po dohovore s matkou. Matka má záujem, aby ich spoločný syn bol vychovávaný v kludnom, pokojnom prostredí „bez drezúry“ a neustáleho diktovania, čo môže a čo nie. Opätovne navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti striedavej starostlivosti vo výrokoch II., III., IV., V., VI. rozsudku zmenil a rozhodol, že maloletý sa zveruje do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok; aby súd rozhodol, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 150,- Eur mesačne, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku a aby o styku otca s maloletým dieťaťom súd rozhodol tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletým bez obmedzenia vždy po vzájomnej dohode s matkou.

12. Vyjadrenie matky maloletého dieťaťa bolo doručené kolíznemu opatrovníkovi dňa 14. 04. 2022 a otcovi maloletého dieťaťa prostredníctvom jeho právneho zástupcu dňa 09. 04. 2022.

13. K vyjadreniu matky sa opätovne vyjadril otec maloletého dieťaťa prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedol, že vyjadrenie matky zo dňa 04. 04. 2022 považuje za účelové a tendenčné. Nikdy maloletému a jeho matke nezakazoval a nebránil k odchodu, kedy ho brala na noc spať a zvykať si do domu v K. L.. Naopak maloletého vždy utešoval, že sa nemá čoho báť a že sa čoskoro uvidia. Maloletý odchody znáša ťažko so slzami v očiach, a preto ho na to pripravujem že bude aj také obdobie, kedy buď celý týždeň bývať v K. L. s mamou a potom týždeň v P. s otcom. Otec zároveň odmietol tvrdenie, že by jeho rodičia zabraňovali matke alebo maloletému, aby išiel domov do podkrovného bytu. V tomto smere sú tvrdenia matky maloletého dieťaťa v značnom konflikte so skutočnosťou. Otec má za to, že matka maloletého sa o syna bude vedieť len ťažko postarať, nakoľko zo škôlky v párnych týždňoch ho chodí vyzdvihovať stále matka otca maloletého, keď má tento poobednú zmenu v zamestnaní, hoci by ho teoreticky mohla vyzdvihovať matka maloletého. Ani vyjadrenie matky nepreukazuje, že by odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie mal byť vecne nesprávny. Navrhol preto, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

14. Vyjadrenie otca maloletého bolo krajským súdom, ako súdom odvolacím, doručené matke maloletého dieťaťa na vedomie dňa 20. 05. 2022.

15. Dňa 01. 06. 2022 bolo odvolaciemu súdu doručené vyjadrenie matky maloletého k vyjadreniu otca maloletého dieťaťa. Uviedla, že aktuálne je presťahovaná už v obci K. L., kde býva v rodinnom dome, ktorého sa stala podielovou spoluvlastníčkou. Cestám do uvedenej obce však vždy predchádzala hádka s otcom maloletého dieťaťa, ktorý na matku privolať dokonca policajnú hliadku, hoci mal vedomosť, kde sa maloletý s matkou nachádza, nakoľko sa s ním sám lúčil. Trvalý pobyt na adrese J. XXX, XXX XX P. jej už bol zrušený. Správanie sa otca maloletého a jeho vyjadrenia k nej utvrďujú matku maloletého v tom, že maloletý by mal byť zverený do jej výlučnej osobnej starostlivosti, keďže sa o syna starala počas jeho doterajšieho života výlučne ona, ako matka, starostlivosť o maloletého riadne zabezpečuje aj v súčasnosti, po nástupe do práce. Postoje otca maloletého voči jej osobe ju veľmi mrzia a zarážajú, nakoľko otec maloletého s ňou vôbec nekomunikuje a keď, tak len vulgárne. Zotrvála na svojom odvolacom návrhu na zmenu rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch II. až VI. a maloletého opätovne navrhla zveriť do jej výlučnej osobnej starostlivosti a rozhodnúť o vyživovacej povinnosti otca voči maloletému.

16. V dôsledku odvolania matky maloletého dieťaťa Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) vec preskúmal v medziach daných ust. § 65 až § 66 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) bez viazanosti rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP v napadnutých výrokoch II., III., IV., V., VI. a VII. ako vecne správny potvrdil.

17. Rozsudok súdu prvej inštancie bol napadnutý odvolaním matky maloletého dieťaťa, ktorá rozsudok napadla v jeho výrokoch II. až VI. o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a vo výroku VII: o trovách konania. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o rozvode manželstva žiadnym z účastníkov konania napadnutý nebol, preto zostáva v tejto časti nedotknutý a nadobudol účinky právoplatnosti.

18. Podľa ust. § 1 CMP, podľa tohto zákona súdy prejednávajú a rozhodujú veci ustanovené v tomto zákone.

19. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

20. Zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok upravuje konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých vo svojich ustanoveniach § 111 až § 122.

21. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

22. Odvolací súd preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a aplikujúc ust. § 387 ods. 2 CSP sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť dôvodov a právnej úpravy, na podklade ktorých súd prvej inštancie rozhodol.

23. V prejednávanej veci súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, aby bolo zverené do striedavej starostlivosti oboch rodičov s intervalom striedania jeden týždeň. Pri rozhodovaní prihliadol na vyjadrenia a prednesy účastníkov konania, keď striedavú osobnú starostlivosť vo veci odporučil i kolízny opatrovník.

24. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa, ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov, súd musí skúmať, či bude striedavá starostlivosť v záujme dieťaťa. Pri rozhodovaní o tom, komu sa má dieťa zveriť do osobnej starostlivosti, súd vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby, vývinové potreby a stabilitu výchovného prostredia. Nerozhodujú pritom iba okolnosti zabezpečujúce lepšie hmotné zaopatrenie maloletého dieťaťa, ale predovšetkým to, ktorý z rodičov má na celkový ďalší pozitívny vývoj dieťaťa lepšie podmienky. Treba prihliadnúť aj na vek maloletého dieťaťa, na jeho zdravotný stav, pohlavie, vzťah k rodičom, povahové vlastnosti, záľuby, sklony, nadanie, ale tiež na to, s akými členmi domácnosti okrem rodiča bude žiť.

25. Z ust. § 24 ods. 2 CSP vyplýva, že predpokladmi na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti, ktoré musia byť kumulatívne splnené, sú jednoznačný záujem dieťaťa na zverení do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, lepšia možnosť zaistenia potrieb dieťaťa pri tomto spôsobe osobnej starostlivosti, ako pri výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov, spôsobilosť rodičov vychovávať dieťa, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o dieťa (nie však záujem obidvoch rodičov o striedavú osobnú starostlivosť, ale záujem o osobnú starostlivosť, teda, že obaja rodičia chcú mať dieťa u seba), súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Súd tak pri rozhodovaní o zverení dieťaťa, či už do striedavej osobnej starostlivosti alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, musí vždy prihliadať na záujem maloletého dieťaťa na jeho vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia, ale aj citové väzby dieťaťa a taktiež na schopnosť rodičov dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa.

26. Súd pri všetkých prípadoch rozhodovania o výkone rodičovských práv a povinností, teda nielen pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, musí rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, vždy musí prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu výchovného prostredia. Súd musí dbať o to, aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby

sa rešpektovalo právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Súd vždy musí skúmať, či striedavá osobná starostlivosť o dieťa bude v jeho záujme, či by nedošlo k citovej ujme dieťaťa, či by rozvoj dieťaťa bol úplný, najmä zo stránky citovej, rozumovej a mravnej, pokiaľ by dieťaťu nebola umožnená striedavá starostlivosť. Súd sa musí odkloniť od sledovania rodových stereotypov rodičov, či pohlavia rodičov a musí sa vždy zamerať iba na potreby dieťaťa a na to, či tieto potreby dieťaťa budú striedavou osobnou starostlivosťou naplnené. Rodič, ktorý so striedavou osobnou starostlivosťou nesúhlasí, by mal vierohodne preukázať dôvod svojho nesúhlasu.

27. I listina základných práv a slobôd v článku 32 ods. 1 v spojení s ods. 4 ustanovuje, že rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona, pričom starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti ich vôli iba rozhodnutím súdu na základe zákona.

28. V predmetnej veci súd prvej inštancie rozhodol o zverení maloletého dieťaťa vo veku päť rokov do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Oboznámiac sa s obsahom celého spisového materiálu, vyjadreniami a prednesmi účastníkov konania v konaní pred súdom prvej inštancie, obsahom odvolania matky maloletého dieťaťa, ako aj vyjadreniami otca maloletého dieťaťa a kolízneho opatrovníka, odvolací súd rovnako dospel k záveru, že obaja rodičia sú spôsobilí, ochotní a schopní zabezpečiť náležitú starostlivosť a výchovu o maloletého a obaja rodičia rovnako majú vôľu mať maloleté dieťa pri sebe a starať sa o neho. Obaja rodičia majú dobré predpoklady pre výchovu maloletého a výkon starostlivosti, a to ako po materiálnej, tak i po emočnej stránke. Rovnako maloletý má pozitívny a silný vzťah s oboma rodičmi, pričom maloletý dosiaľ považoval za svoj domov domácnosť v rodinnom dome rodičov otca maloletého dieťaťa (starých rodičov maloletého), ktorú ako spoločnú domácnosť rodičia maloletého dieťaťa viedli na poschodí rodičovského domu a v ktorej maloletý od narodenia žil. I v čase odvolacieho konania matka maloletého dieťaťa nové bývanie v K. L. v dome svojich rodičov, resp. v dome, ktorý spoluvlastnícky podiel zdedila po svojom otcovi, pripravovala; maloletého na novú domácnosť, nový domov a zázemie, zvykala, adaptovala. Podstatnou zmenou pre maloletého teda bude domov v K. L., v ktorej domácnosti sa bude maloletý s matkou zdržiavať, resp. v čase rozhodnutia odvolacieho súdu už i zdržiava.

29. V podanom odvolaní matka maloletého namietala, že maloletý je na ňu intenzívne citovo naviazaný, a jednak, že otec maloletého dieťaťa nie je schopný a spôsobilý postarať sa o maloletého, nakoľko je vo veciach dennej potreby a bežnom živote neprimerane spoľahnutý na svojich rodičov, t. j. starých rodičov maloletého. Uvedené tvrdenia matky neboli v konaní pred súdom prvej inštancie preukázané, uvedené tvrdené okolnosti matka nijakým spôsobom nepreukázala ani v odvolacom konaní. Zo správ kolízneho opatrovníka bolo zistené, že otec maloletého dieťaťa sa maloletému intenzívne venuje, ku ktorému záveru kolízny opatrovník dospel štetrením pomerov v domácnosti otca (resp. poslednej spoločnej domácnosti účastníkov konaní), keď konštatoval i intenzívnu participáciu otca na záľubách maloletého a voľnočasových aktivitách, ako i dobré všeobecné podmienky pre výchovu maloletého.

30. Rovnako v konaní nebolo preukázané a ani osvedčené tvrdenie, resp. dojem matky, že by po rozvedení manželstva sa mala na starostlivosť a výchovu o maloletého podieľať iná žena, prípadná priateľka otca maloletého. Otec uvedené tvrdenia poprel a matka nijakým spôsobom nepreukázala, že by pri výchove a starostlivosť o maloletého mala participovať iná osoba. Zapájanie starých rodičov maloletého zo strany otca do starostlivosti o maloletého je v rámci širšieho rodinného fungovania a budovania vzťahov i so širšou rodinnou prijateľné, v primeranom rozsahu na prospech maloletého, avšak nie je žiaduce, aby ktorýkoľvek z rodičov prenášal svoju rodičovskú zodpovednosť o starostlivosť o maloletého na iné osoby (napr. starých rodičov). Uvedenej okolnosti si musia byť vedomí obaja rodičia maloletého. Supľovanie rodičovských povinností otca voči maloletému starými rodičmi zo strany otca však v konaní nebolo nijakým spôsobom preukázané. Pokiaľ matka maloletého v podanom odvolaní namietala, že maloletý je na ňu citovo naviazaný, uvedené odvolací súd akceptuje, v konaní bolo kolíznym opatrovníkom zistené, že dieťa silno citovo inklinuje k obom rodičom.

31. Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo predovšetkým v starostlivosť obidvoch rodičov a ak to nie je možné, tak u toho z rodičov, ktorý má na to lepšie predpoklady, okrem iného uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom. Nesúhlas matky so striedavou osobnou starostlivosťou môže byť relevantný len vtedy, ak je založený na dôvodoch, ktorú sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa. Ak ide o iracionálny, alebo

nepreskúmateľný dôvod, na ktorom je založený nesúhlas rodiča so striedavou osobnou starostlivosťou, ale sa v konaní preukáže, že ide o nesúhlas spočívajúci v dôvode, ktorý preukázateľne nemá negatívny vplyv na záujem dieťaťa, súdy nemôžu na takomto nesúhlase založiť rozhodnutie, ktorým návrhu na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nevyhovujú (viď nález Ústavného súdu ČR z 23. 02. 2010 sp. zn. III. ÚS 1206/2009).

32. Odvolací súd tak konštatuje, že v prejednávanej veci súd prvej inštancie správne vyhodnotil nesúhlas matky so striedavou osobnou starostlivosťou ako nepreukázaný, pričom na základe takéhoto nesúhlasu nemožno rozhodnúť o tom, že dieťa nemôže byť zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

33. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne postupoval pri zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, keď prihliadol na záujem dieťaťa a na udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citových vzťahov, prihliadol na vývinové potreby a stabilitu výchovného prostredia. Taktiež prihliadol na to, aby sa rešpektovalo právo maloletého na zachovanie jeho vzťahu k oboj rodičom. Keďže v súdnej veci obaja rodičia majú rovnako dobré predpoklady, schopnosti a možnosti pre výchovu maloletého, z dôvodu zachovania možnosti vyváženej výchovy dieťaťa oboma rodičmi bez nútene nastolenej preferencie a dominancie jedného z nich je v súčasnej dobe striedavá starostlivosť najvhodnejšou formou starostlivosti o maloletého a rozhodnutiu o nej nebránia žiadne objektívne okolnosti.

34. Odvolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci nie je dôvodné a potrebné rozhodnúť či stanoviť matkou navrhované akési prechodné obdobie postupného zblížovania sa navrhovateľa s dieťaťom, keď v konaní bolo štetím kolízneho opatrovníka zistené, že dieťa má intenzívny citový vzťah k oboj rodičom, výrazne k oboj citovo inklinuje a navyše maloletý celý svoj doterajší život strávil v spoločnej domácnosti spolu s otcom, ktorý s ním vykonával bežné denné činnosti (napr. vodenie a vyzdvihovanie z materskej školy) a tiež aktívne s ním trávil voľný čas (zistenie kolízneho opatrovníka o otcom zhotovených detských rušňoch, vláčikoch a podobne). Ako už bolo uvedené vyššie, zmenou pre maloletého bude i adaptovanie sa v domácnosti, ktorú bude s matkou zdieľať v K. L.. Najzásadnejšou zmenou pre maloletého však bude neprítomnosť druhého rodiča v týždni určenom jednému rodičovi, preto je na oboj rodičoch rovnako, aby k maloletému pristupovali citlivo, situáciu mu primeraným spôsobom trepezlivo vysvetľovali a aby sa s rešpektom a úctou vyjadrovali o druhom rodičovi pred maloletým, nakoľko obaja rodičia sú pre maloletého dôležití, nenahraditeľní a títo sú si zároveň vo svojich rodičovských právach rovní. Záleží na oboj rodičoch ako maloletý túto životnú zmenu zvládne a adaptuje sa na ňu. Rozhodne je na prospech maloletého a v jeho najlepšom záujme, aby sa tak dialo v pokojnom rodinnom prostredí dvoch rodičovských domácností, bez konfliktných situácií a invektív, s rešpektom a uznaním role druhého rodiča.

35. S poukazom na všetky vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu II., III., IV., V., VI. potvrdil ako vecne správny.

36. Ako výrok závislý preskúmal odvolací súd i výrok VII. o trovách konania pred súdom prvej inštancie, ktorým súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že konanie bolo vedené podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku, súd prvej inštancie správne o trovách konania rozhodol s poukazom na ust. § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Z dôvodu vecnej správnosti odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie i vo výroku VII.

38. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ust. § 262 ods. 1 CSP, § 396 ods. 1 CSP, § 52 CMP, podľa ktorého žiadny z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania, keď odvolací súd ani v odvolacom konaní nevzhladol dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 55 Civilného mimosporového poriadku.

39. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).